

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr.20
ārstam palīgam**

1. Vispārīgās prasības

- 1.1. Šī instrukcija nosaka ārsta palīga darba izpildes noteikumus, lai neapdraudētu savu un klientu veselību un dzīvību.
- 1.2. Par ārsta palīgu atļauts strādāt personām:
  - 1.2.1. kuras ir attiecīgi apmācītas specialitātē;
  - 1.2.2. kuras ir instruētas darba drošībā, elektrodrošībā un ugunsdrošībā;
  - 1.2.3. kuru veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst profesijas prasībām.
- 1.3. **Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori**
  - 1.3.1. piespiedu darba poza;
  - 1.3.2. roku - plaukstu, pirkstu saišu un muskuļu pārslodze;
  - 1.3.3. kontakts ar cilvēka asinīm un bioloģiskajiem šķidrumiem;
  - 1.3.4. infekcijas un parazitāro slimību izraisītāji;
  - 1.3.5. saskare ar medikamentiem, ārstniecības, sterilizācijas un dezinfekcijas līdzekļiem, to izgarojumu ieelpošana;
  - 1.3.6. elektriskās strāvas iedarbība elektroietaišu bojājumu vai nepareizas ekspluatācijas gadījumos;
  - 1.3.7. psiholoģiska spriedze darbā ar pacientiem, iespējama pacientu agresija;
  - 1.3.8. psiholoģiska spriedze – paaugstinātas atbildība;
  - 1.3.9. asi instrumenti un priekšmeti;
  - 1.3.10. pakļupšana, pakrišana, sadursmes ar priekšmetiem un mēbelēm un citi traumatiska faktori.
- 1.4. **Izmantojamie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi**
  - 1.4.1. Ventilācija, gaisa kondicionēšana;
  - 1.4.2. Elektroietaišu zemējums (nullējums);
  - 1.4.3. Lokālais apgaismojums darba vietā;
  - 1.4.4. Piemēroti darba apavi;
  - 1.4.5. Darba apģērbs, aizsargcimdi, aizsargmaskas u.c.;
  - 1.4.6. Periodiskās veselības pārbaudes.
- 1.5. **Prasības ugunsdrošībai**
  - 1.5.1. Aizliegts rīkoties ar atklātu uguni darba telpās.
  - 1.5.2. Smēķēt atļauts tikai speciāli tam paredzētās vietās.
- 1.6. **Elektrodrošības prasības**
  - 1.6.1. Ja strādājot ar elektroietaisēm konstatēti bojājumi (dzirksteļošana, deguma smaka, slēdžu uzkaršana, jūtama kaut niecīga strāvas noplūde uz elektroietaisē korpusa; mehāniski bojājumi korpusam, slēdžiem, kontaktiem u.c.), pārtraukt darbu (izslēgt), ziņot darba devējam. Darbu atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi.
  - 1.6.2. Aizliegts veikt elektroietaišu, vadu, slēdžu, kontaktu u.c. remontu – tas jādara kvalificētam personālam.
  - 1.6.3. Nestrādāt ar elektroietaisēm, ja rokas ir slapjas.
  - 1.6.4. Aizliegts izmantot nesertificētas elektroietaisē bez CE marķējuma.
- 1.7. **Darba higiēnas prasības**
  - 1.7.1. Ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās.
  - 1.7.2. Mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot.
  - 1.7.3. Lietot roku aizsargziedes vai cimdus, ja tas nepieciešams.
  - 1.7.4. Neuzglabāt darba vietā dzeramo ūdeni un pārtikas produktus.
- 1.8. *Darbinieks, kas pārkāpj darba aizsardzības instrukciju, tiek saukts pie administratīvās, materiālās vai kriminālatbildības atkarībā no pārkāpuma sekām.*

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

- 2.1. Pirms darba uzsākšanas pārbaudīt darba vietas aprīkojumu un citus darbam vajadzīgos piederumus, elektroierīces u.c., pārliedzināties, vai tie nav bojāti.
- 2.2. Uzvilkt speciālo darba apģērbu un to sakārtot, aizpogāt. Uzturēt tīrību un kārtību darba vietā. Speciālajam darba apģērbam vienmēr jābūt tīram.
- 2.3. Neuzsākt darbu ja bojāts darba aprīkojums, bet ziņot par to iestādes vadībai.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

- 3.1. Veicot darba pienākumus esiet uzmanīgi un koncentrēti.
- 3.2. Pārvietoties pa darba telpām (darba vietu) uzmanīgi, neskrīet un neizdarīt straujas kustības (sevišķi, ja kaut ko nesat, pārvietojat). Strādājiet drošos un ērtos apavos (neslīd uz attiecīgās grīdas, bez augstiem papēžiem un tml.).
- 3.3. Medikamentus, dezinfekcijas u.tml. līdzekļus uzglabāt speciāli tam paredzētos, aizslēdzamos skapjos, ievērojot noteiktos uzglabāšanas noteikumus.
- 3.4. Pēc medikamentu izņemšanas/novietošanas neatstājiet atvērtas skapju durvis un galdu atvilktnes. Medikamentu uzglabāšanas skapjus turēt aizslēgtus.
- 3.5. Ja pacientam ir trauma vai ir iespējama saskare ar cilvēka asinīm vai citiem bioloģiskajiem šķidrumiem, strādāt aizsargcimdos (polietilēna, lateksa vai cita šim nolūkam paredzēta materiāla), izmantot citus nepieciešamos aizsarglīdzekļus un ievērot speciālos drošības noteikumus darbam, kurā iespējama saskare ar asinīm vai bioloģiskajiem šķidrumiem.
- 3.6. Pēc klienta apkalpošanas veikt izmantoto instrumentu dezinfekciju un/vai sterilizāciju atbilstoši noteiktajai kārtībai.
- 3.7. Ampulu atvēršanai izmantot paredzētās palīgierīces.
- 3.8. Izlietotās šļirces nekavējoties utilizēt atbilstoši noteiktajai kārtībai, lai tās nevarētu paņemt pacienti un būtu izslēgta to atkārtota izmantošana, tai skaitā nejauša saskare ar tām.
- 3.9. Sterilizācijas, dezinfekcijas un citus šķīdumus uzglabāt tikai tam paredzētā tarā. Uz katras taras (pudele, menzūra; kolba u.tml.), iepakojuma **jābūt skaidri salasāmam uzrakstam ar vielas nosaukumu un tās koncentrāciju.**
- 3.10. Aizliegts sterilizācijas, dezinfekcijas u.tml. līdzekļus iepildīt tarā (limonādes pudelēs, ievārījumu burkā u.c.) kura paredzēta (bijuši) pārtikas produktu uzglabāšanai.
- 3.11. Veicot instrumentu u.c. sterilizāciju paaugstinātā temperatūrā (vārot; autoklāvā, krāsnī u.tml.) to pārvietot/izmantot tikai pēc atdzišanas.
- 3.12. Atverot zāļu iepakojumus esiet uzmanīgi un nesavainojiet rokas ar metāla skavām, špagatu, iepakojuma materiāla vai līmleņķu asajām malām. Uzmanīgi aplejiet ar asiem darba rīkiem (naži, šķēres u.tml). Nelikt un neturēt tos kabatās.
- 3.13. Neatstāt darba vietu bez uzraudzības, durvis turēt aizslēgtas arī īslaicīgi atstājot medpunktu.
- 3.14. Strādājot ar iekārtām, iepazīties ar ražotāja ekspluatācijas instrukcijā noteiktajām drošības prasībām un darba laikā tās izpildīt. Izmantojot elektroietaisies darba laikā sekot strāvas vada izvietojumam lai tas netiktu bojāts un netraucētu pārvietoties.
- 3.15. Nepieslēgt elektroiekārtas elektrotīklam ja nav kontaktdakšas vai ir bojātas kontaktligzdas. **Aizliegts** atslēgt elektroiekārtu no tīkla raujot aiz vada. Pārvietojot elektroiekārtu nenest to turot aiz vada. Darba pārtraukumos, arī īslaicīgos, izslēgt elektroiekārtas, ja tās nav paredzēts darbināt bez uzraudzības.
- 3.16. Izmantojot dezinfekcijas vai mazgāšanas līdzekļus, strādāt aizsargcimdos un sejas/acu aizsargos, ja ķīmiskā produkta marķējumā šāda prasība norādīta.
- 3.17. Nesēdēt uz bojātiem krēsliem. Nodot tos remontā vai nolikt tā (tur), lai uz tiem nevarētu nejauši apsēsties apmeklētāji.
- 3.18. Nekavējoši savākt uz grīdas izlijušos šķidrumus. Sekot lai grīdas būtu tīras un sausas.

- 3.19. Nevākt, neuzlasīt ar rokām saplīsušu stiklu lauskas un citus asus priekšmetus. Izmantot birsti un lāpstiņu.

4. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

4.1. avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
4.2. sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
4.3. ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
4.4. nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.

- 4.5. Ja notikusi saskare ar pacienta asinīm vai citiem bioloģiskajiem šķidrumiem, rīkoties saskaņā ar speciālajiem drošības noteikumiem darbam, kurā iespējama saskare ar asinīm vai bioloģiskajiem šķidrumiem.

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

- 5.1. Atstājot darba telpas izslēgt apgaismojumu un visas elektroietāses, aizvērt logus un aizslēgt kabineta durvis.
- 5.2. Novilkt darba apģērbu un novietot to skapī atsevišķi no virsdrēbēm.
- 5.3. Par darba pienākumu veikšanas laikā notikušajiem starpgadījumiem pie pirmās iespējas informēt iestādes vadību.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis